

УДК: 619:618.5-089.888.61:636.7

ЕФЕКТИВНІСТЬ КЕСАРЕВОГО РОЗТИНУ ТА ОВАРІОГІСТЕРОЕКТОМІЇ ЗА СКРУЧУВАННЯ МАТКИ У СОБАК

І.О. Лашин, *магістр*

С.В. Гудзовата, *магістр*

Л.В. Корейба, *к.вет.н., доцент*

Т.Л. Спіцина, *к.вет.н., доцент*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

lyudkorFLK@gmail.com

Анотація. *Встановлено, що дистоція родів є значно поширеною і складає 58% у собак різних порід та віку. Серед акушерської патології, що була показаннями до розроджувальних операцій мали місце вузькість тазу та піхви, неправильні розміщення плодів, великі плоди та їх виродливість, і скручування матки. Найвищий відсоток припадав на долю крупноплідності (20,7–24,1%), найменший (6,7%) на скручування вагітної матки. У собак за скручування тіла вагітної матки з наявністю ділянок ішемії було обґрунтоване проведення оваріогістероектомії; при скручуванні рога матки з ампулою – виконання кесаревого розтину.*

Ключові слова: *собака, дистоція родів, розроджувальні операції, кесарів розтин, оваріогістероектомія.*

Постановка проблеми. *Скручування матки – це патологія вагітності за якої вагітна матка (одного рога чи частини рога матки, що включає одну або дві ампули із цуценятами) обертається на 180° і більше навколо поздовжньої осі, що рідко реєструють у самиць м'ясоїдів (собак та кішок) в другій половині вагітності або в підготовчий період родів.*

Причинами скручування матки у вагітних самиць дрібних тварин можуть бути падіння, стрибки та швидке переміщення тощо. За незначного скручування матки у самиць відмічається неспокій, ознаки абдомінального дискомфорту. Плоди при цьому розвиваються нормально, але блокується їх виведення з родового каналу під час родів без хірургічного втручання [1-5, 7].

Мета наших досліджень *полягала у вивченні показань та ефективності проведення оваріогістероектомії у собак при скручуванні вагітної матки.*

Матеріали і методи досліджень. *Дослідження проводились на базі приватної клініки ветеринарної медицини міста Дніпро. Діагноз на дистоцію родів ставили враховуючи дані анамнезу та з допомогою проведення клінічного та акушерського дослідження. Клінічне дослідження включало збір анамнезу, зовнішній огляд і піхвове дослідження, а також пальпацію матки через стінку живота встановлюючи положення та кількість плодів. Пальцями розкривали статеві губи і оглядали присінок піхви.*

Кесарів розтин та оваріогістероектомію проводили використовуючи загальноприйняті методи [1, 6].

Результати досліджень та їх обговорення. *Впродовж 2020-21 р.р. до клініки поступило 55 собак з ознаками початку родів. З них патологічними виявились 29 випадків, що складає 58%, і в усіх цих випадках проводили кесарів розтин. В більшості випадків зустрічались такі патології, як: крупноплідність (один великий плід або перший великий плід), вузькість тазу, слабкі перейми*

та потуги, бічне передлежання. В меншій мірі реєструвались випадки скручування матки у вагітних собак. Передумовами для проведення акушерського дослідження і надання допомоги були: подовження стадії виведення плода понад фізіологічно обумовленого у даного виду тварин часу (більше 4-х годин); різке ослаблення або припинення переймів та потуг після бурхливих попередніх; відсутність переймів і потуг. Аналіз та систематизація даних щодо патологій, які призводили до виконання операції кесарів розтин у собак наведені у таблиці.

Таблиця - Показання до кесаревого розтину у собак

Вид	Всього, кількість	Назва патології											
		Вузькість тазу/ піхви		Великий плід		Виродливість		Одночасне вклинення двох плодів		Перекручування рогу матки		Поперечне положення плода в родовому каналі	
		п	%	п	%	п	%	п	%	п	%	п	%
2020 р.													
Собаки	14	3	10,3	6	20,7	1	-	1	7,1	1	6,7	-	-
2021 р.													
Собаки	15	2	6,9	7	24,1	1	3,4	1	6,7	1	6,7	1	6,7

Дані таблиці свідчать, що найчастіше показанням до виконання кесаревого розтину був великий плід – 46,6–57,2% випадків. Вузькість тазу / піхви у собак зареєстровано у 6,9–10,3% випадків. Вузькість тазу реєстрували здебільшого у самиць брахецефалічних порід (англійський та французький бульдог), вузькість піхви - у собак міні-порід. У 6,7–7,1% тварин під час проведення кесаревого розтину встановлювали одночасне вклинення плодів в родовий канал. В однієї собаки (3,4%) кесарів розтин було проведено із-за поперечного положення плода, коли плід вклинювався у інший ріг матки. Виродливість плодів зустрічалася у кішок в середньому в 3,4 % випадків і спостерігалася у самиць з ранніми та пізніми токсикозами вагітності чи віком 6 та більше років.

Скручування рогу і тіла матки реєстрували у двох тварин (6,7% випадків). Це собака породи чихуахуа із терміном вагітності 64 доби. Зі слів господаря тварина була неспокійною, відмічалось часте дихання і серцебиття, мінімальні скорочення стінок живота. За поверхневої пальпації відчували слабкі скорочення матки. Слабка родова діяльність, яка почала ще 2 доби тому припинилась через годину після прибуття в клініку. На момент проведення загального та акушерського дослідження відмічали зниження загальної температури тіла до 37.3 °С, шийка матки закрита, матка атонічна. За оперативного втручання було виявлено перекручування лівого рогу матки з однією ампулою навколо поздовжньої осі (фото 1).



Фото 1 Скручування рога матки



Фото 2 Скручування тіла матки

У безпорідної собаки скручена матка в ділянці тіла була ціанотичною з участками ішемії (фото 2) масою до операції 5,8 кг (50% маси тварини) і 3,0 кг після операції. За наявності ділянок ішемії було прийнято рішення про проведення овариогістероектомії.

У післяродовому періоді тваринам було рекомендовано дієту (Royal canin starter mini; засоби етіотропної терапії пеніцилінового ряду (Кламоксил по 0,3 мл підшкірно 1 раз на добу впродовж 7 діб; із засобів симптоматичної терапії одноразово застосовували нестероїдний протизапальний препарат Мелвет підшкірно у дозі 0,15 мл.

В цілому виживаність серед породіль склала 100%, а серед приплоду 80%. Після родопомочі породіллі та цуценята утримувались у господарів вдома, за ретельного дотримання вимог щодо догляду і складання раціону. За тваринами вели спостереження до настання у них охоти та наступного осіменіння і вагітності.

Висновки. 1. Серед дистосії родів у собак мали місце вузькість тазу та піхви, неправильні розміщення плодів, великі плоди та їх виродливість, і скручування рогу та тіла матки. Найвищий відсоток припадав на долю крупноплідності (20,7–24,1%), найменший (6,7%) на скручування вагітної матки.

2. Ефективність допомоги роділлям за скручування рога матки з ампулою забезпечило виконання кесаревого розтину; при скручуванні тіла матки з наявністю ділянок ішемії – проведення овариогістероектомії.

Бібліографічний список.

1. Дюльгер Г.П. Физиология размножения и репродуктивная патология собак. – М.: Колос, 2002. – 152 с.
2. Изотова Т. Показання до кесаревого розтину у самиць м'ясоїдних в умовах ветеринарного кабінету ПП Бойко О. Л. міста Дніпро / Т. Изотова, С. Юрчик, Л. Корейба // Інноваційні технології та інтенсифікація розвитку національного виробництва : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 30 листоп. 2017 р.) / Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція. – Тернопіль, 2017. – Ч. 1. – С. 205-207.
4. Корейба Л. В. Поширення дистосії родів у самиць м'ясоїдних в умовах ветеринарної клініки приватного підприємства «Бойко» міста Дніпропетровськ / Л. В. Корейба, Т. В. Изотова // Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК / Дніпропетровський ДАЕУ. – 2015. – Т3. – № 1. – С. 25-29.
5. Оперативная хирургия с основами топографической анатомии / Э.И. Веремей, В.М. Власенко, А.Н. Елисеев и др.; под общ. ред. Э.И. Веремея. – Мн.: Ураджай, 2001. – 537 с.
6. Родові та післяродові ускладнення у самиць м'ясоїдних / Т. В. Изотова, І. В. Рижих, Л. В. Корейба, М. І. Гаращук // Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин : матеріали III Всеукраїнськ. наук.-практ. Інтернет-конф., присвяч. 25-річчю заснування каф. терапії ім. проф. П. І. Локеса (Полтава, 27-28 листоп. 2019 р.) / Полтавська державна аграрна академія. – 2019. – С. 45-47.

EFFECTIVENESS OF CESAR SECTION AND OVARIOHYSTROECTOMY BY TWISTING OF THE UTERUS OF DOGS

I.O. Lashin, S.V. Gudzovata, L.V.Koreyba, T.L. Spitsina

Abstract. *It was found that dystocia is very common and is 58% dogs of different breeds and ages. Among the obstetric pathology that was an indication for birth operations were narrowness of the pelvis and vagina, improper placement of fetuses, large fetuses and their ugliness, and uterine torsion. The highest percentage was accounted for by large fertility (20.7–24.1%), the lowest (6.7%) by twisting of the pregnant uterus. Ovarian hysterectomy was justified for twisting the body of the pregnant uterus with the presence of areas of ischemia; when twisting the uterine horn with an ampoule - performing a cesarean section of dogs.*

Keywords: *dog, dystocia, parturition operations, cesarean section, ovariohysterectomy.*